

Poezia Gorunul scrisa de Lucian Blaga - prima parte

Ecoul pe care l-a starnit aceasta poezie blagiana se datoreaza invecinarii ei ideatice cu texte fundamentale din literatura noastra (Miorita, Mai am un singur dor). Gorunul s-a publicat in "Glasul Bucovinei", nr. 50, ianuarie 1919, in volumul Poemele luminii, si apoi in antologii si editii ulterioare de Poezii, incepand cu aceea din 1942.

Poem reflexiv care asociaza temei naturii pe aceea, complementara, a meditatiei elegiace asupra trecerii ireversibile a timpului, Gorunul transfigureaza motivul sferelor concentrice (coroana arborelui inscrisa cupolei cerului), prin care situeaza eul uman in vecinatatea Centrului marelui Cosmos.

Reflexivitatea transpusa liric se acordeaza ritmurilor universale inscrise duratei, ritmuri incetinite de perspectiva eternitatii. Pacea si nemiscarea devin atributele fiintei consubstantiale naturii. Acestei din urma ideii, de origine folclorica in esenta, ii gasim corespondent in motivul comuniunii cu natura si motivul asimilarii post-mortem Marelui Tot.

Starea de spirit care sustine fondul de idei al poeziei e melancolia ("usoara mea melancolie dintotdeauna, acea stare-fundal, pentru care cel mai adesea nu gaseam motive ponderabile", cum scrie poetul insusi). Prin atractie, motivul vitalitatii (gorunul) devine motiv funebru. Proiectia cosmica realizeaza adancirea ideii poetice, asa cum in Miorita si Mai am un singur dor nu e transfigurata doar anticiparea unui eveniment individual. Spre deosebire, insa, de textele amintite, poemul blagian se apropie considerabil de semnificatia tragica a asimilarii fiintei individuale in fiinta naturii. Intrarea in "re-paosul" definitiv inseamna aici, mai intai, pacea recuperata ca sansa la odihna absoluta.

Distanta ideatica fata de balada e evidenta: transfigurarea are sens mai viguros in Miorita, caci spaimei de moarte i se opune preschimbarea ceremonialului funerar in ceremonial nuptial de amploare cosmica, celebrarea formelor miracol ale naturii. Acest poem testamentar, cum a fost socotit, e o autentica elegie, in sensul pe care l-a avut la origini specia - cantec funebru.

Sub coroana ampla si protector invaluable, poetul mediteaza la inevitabilitatea propriului sfarsit. Dar starea de neliniste se contamineaza lent de zvonurile departarii, de ritmurile naturii: "limpezile departari" vibreaza la bataia ca de inima a unui clopot prevestitor.

Despre gorun ca reprezentare a arborelui cosmic, a Centrului sau Axei Lumii, Eugen Todoran scrie pe larg in Lucian Blaga, Mit, Poezie. Mit poetic, Omonim stejarului (la celti), teiului (la germani), frasinului (la scandinavi), gorunul apare ca Arbore al lumii in Georgicele lui Vergiliu si in Metamorfozele lui Ovidiu. Specie de stejar, el este o imagine a stabilitatii si echilibrului in reprezentarea unei "coloane a cerului", cu functii cel putin magice si mitologice.